

Stručná biografie generála Jana Šejny

---

 praguecoldwar.cz/sejna2.htm

web...Pražský web pro studenou válku...Prague Cold War
studená válka...Cold War...la guerre froide...Kalte Krieg...zimna wojna...hideg haború...razboi frig...studená vojna...guerra fredda...cholođnaja vojna...

AKTUÁLNÍ ČÍSLO

ARCHIV

STUDIE

DOKUMENTY

SVĚDECTVÍ

RECENZE

CO JE NOVÉHO

KOŘENY

TEORIE

REJSTŘÍKY

WWW

PWSV | Vol. 2 No. 3 březen 2003 | Co je nového | Karel Sieber

Úvodní příspěvek Karla Siebera na třetím kulatém stole PWSV

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

vítám Vás u třetího kulatého stolu, pořádaného Pražským webem pro studenou válku, tentokrát u příležitosti výročí třiceti pěti let, které zanedlouho uplynou od útěku bývalého československého generála Jana Šejny. Šejnova aféra má řadu rovin a tomu také odpovídal výběr historiků, které jsme požádali o příspěvek na toto téma.

Projednáváním Šejnova případu v Národním shromáždění se podrobněji zabýval historik a bývalý pracovník Národního shromáždění František Cigánek. Dnešní diskuse se ale bohužel ze zdravotních důvodů zúčastnit nemůže. Vystoupení původně přislíbil také jeden z editorů obsáhlého sborníku dokumentů o vojenských souvislostech československé reformy roku 1968 Antonín Benčík, který o generálu Šejnovi napsal několik článků - bohužel před několika dny nás informoval, že se rovněž zúčastnit nemůže.

Rád bych však přivítal Prokopa Tomka, který se na ÚDV věnoval vyšetřování Šejnových informací o československých aktivitách v Koreji a Vietnamu, a Karla Pacnera, který se Šejnově aféře věnoval ve své knize o československých tajných službách.

Osoba generála Šejny je jistě osobou kontroverzní, a to z mnoha důvodů. Na začátek bych proto stručně nastínil některé souvislosti kterou jsou se Šejnovým případem spojeny. Pro úplnost chci říci i několik málo poznámek k Šejnově kariéře.

Jan Šejna se narodil v květnu 1927 v jihočeských Radhosticích. Po svém nástupu do armády v listopadu 1950 začala jeho nezvykle rychlá kariéra. Po dvou letech se již stal u 63. ženijního pluku v Terezíně zástupcem pro věci politické, o další dva roky později zástupcem velitele pro věci politické ženijního vojska. O další dva roky později, v roce 1956, kdy svou kritikou významně přispěl k odvolání ministra obrany Alexeje Čepičky, byl jmenován náčelníkem sekretariátu ministra Bohumíra Lomského.

Od listopadu 1954 působil také jako poslanec Národního shromáždění za volební obvod Litoměřice. Současně s tímto jeho formálním kariérním postupem nelze opomenout neformální kontakty, které si postupně vytvořil. Významná je především skutečnost, že se stal blízkým přítelem syna prvního tajemníka a od roku 1957 také československého prezidenta Antonína Novotného.

Nechtěl bych tu podrobněji rekapitulovat celou jeho kariéru. Omezím se pouze na konstatování, že přinejmenším od roku 1964, kdy se stal vedoucím tajemníkem hlavního výboru KSČ na ministerstvu národní obrany, byl také jedním z klíčových československých funkcionářů. Jeho poměrně nákladný, někdo by možná řekl až bohémský životní styl jej postupně přivedl k účasti v několika minimálně podivných aktivitách, spíše však podvodech.

Nejznámější je zpronevěra většího množství osevního semena jetele a vojtěšky z armádních nákupů, které generál prodával JZD Ostrožská Nová Ves, JZD Ústěk a podle některých indicií zřejmě také dalším zemědělským družstvům. Méně už je známé, že se rovněž pokoušel o psaní filmových scénářů a - s nesrovnatelně větším úspěchem - o machinace s prodejem ojetých aut vyřazených z armády. Spoluviníkem této jeho podvodné činnosti byl jeho spolupracovník podplukovník Jaroslav Moravec, jehož zatčení nakonec vedlo k obvinění generála Šejny.

Podstatnější než jednotlivé Šejnovy delikty jsou jistě politické a mezinárodněpolitické souvislosti jeho případu, přesto si neodpustím zmínku o vyčíslení rozsahu jeho podvodů. Ve vyšetřovací zprávě se kromě 360 000 korun zpronevěřených v obchodu s travním semenem uvádí také nelegální příjem ze spekulací s auty, neuhrazené dluhy vylákané z několika Šejnových známých nebo i takové položky jako „vylákání peněz na obstarání bagru“. Celková suma přesahovala půl miliónu korun.

Šejnova aféra by asi sama o sobě nebyla tak významná, nebýt toho, že probíhala v době pádu jeho politického patrona Antonína Novotného. Prvním z těch významnějších problémů nebo dosud otevřených otázek, které celou kauzu provází, je výklad některých událostí na přelomu roku 1967 a 1968. Dokumenty hovoří o tom, že Šejna byl hlavním iniciátorem rezoluce na podporu Antonína Novotného, kterou stranický výbor na ministerstvu odeslal ÚV KSČ.

Dodnes ne zcela vyjasněná je jeho úloha, kterou během odvolání Antonína Novotného z funkce prvního tajemníka sehrál ve vyhlášení údajné pohotovosti vojenských jednotek. Podplukovník Moravec vypovídal po zatčení o rozhovoru, který se konal 23. prosince, v němž Šejna upozorňoval na to, že by Moravec „v případě potřeby” převzal velení vojenské posádky v Mladé. Další klíčový účastník těchto jednání, náměstek ministra obrany Vladimír Janko, později za nejasných okolností údajně spáchal sebevraždu.

Druhou nejasností, jež se v Šejnově případu vyskytuje, je průběh jeho vyšetřování v průběhu prvních dvou měsíců roku 1968. Je známo, že prostřednictvím svých kontaktů byl Šejna o průběhu vyšetřování informován, že připravoval různé cesty k zahlazení svých defraudací: například zamést celou aféru tím, že peníze z machinací měly být určeny pro zpravodajskou správu generálního štábu.

Když byl 26. ledna 1968 podplukovník Moravec zatčen, ve vazbě vypověděl, že machinace probíhaly pro zpravodajské účely. Později (poprvé 29. ledna) ovšem začal Moravec ve vazbě vypovídat proti Šejnovi, o čemž byl generál Šejna informován.

Období mezi od začátku února (5. února 1968 Moravec nadiktoval do spisu svou výpověď o Šejnově spoluúčasti na trestné činnosti a 12. února 1968 informoval hlavní vojenský prokurátor generálního prokurátora o žádost Národnímu shromáždění o Šejnovo vydání k trestnímu stíhání) do 27. února 1968, kdy začala schůze Národního shromáždění představuje další předmět nejrůznějších interpretací.

Dne 21. února 1968 generální prokurátor sdělil Heleně Leflerové z předsednictva Národního shromáždění, že prokuratura žádá o Šejnovo vydání. Do jaké míry byla zdůrazněna naléhavost tohoto opatření, se pak jednotliví vypovídající během vyšetřování přeli.

V každém případě čtyři dny nato, 25. února 1968 v pět hodin ráno Šejna spolu se svým synem a svojí přítelkyní Evženií Musilovou odjel z Prahy, na hraničním přechodu u Bratislavy překročil v poledne hranice do Maďarska, odkud pokračoval do Jugoslávie, aby nakonec 26. února přes Terst doputoval až na americký konzulát v Miláně. Měl k dispozici diplomatický pas, platný ovšem jen pro země východního bloku, takže jeho vstup do Itálie se neobešel bez problémů.

Šejnův útěk definitivně zlikvidoval mocenské postavení Antonína Novotného. Na schůzi předsednictva, které případ několikrát projednávalo, se prezident pokoušel se od Šejny distancovat, pochopitelně neúspěšně. Dá se říci, že to byla patrně poslední rána, která vedla k jeho odchodu z funkce hlavy státu. V jistém smyslu byl pro politické síly označován jako „progresivní“ nesmírně výhodný v tom, že zcela znemožnil veškerou opozici, která proti nim stála. V atmosféře začátku Pražského jara se navíc případu začal poměrně důrazně věnovat i československý tisk. Myslím, že Pražské jaro bez Šejnovy aféry by zdaleka nebylo úplné.

V reakci na Šejnův útěk stranické a armádní vedení sestavilo dvě komise. První z nich, vedená Oldřichem Černíkem, se zabývala politickými souvislostmi případu. Druhá, kterou vedl generální inspektor ČSLA generálplukovník Miroslav Šmoldas, měla objasnit především Šejnovu hospodářskou kriminalitu a také odpovědět na otázku, jaké „škody“ vlastně Šejnovým útekem do Spojených států vznikly. Na otázku, jestli Šejna mohl pracovat pro zpravodajské služby Západu už před svým útekem, zazněla odmítavá odpověď. Předmětem polemiky ovšem byla otázka, jestli sebou vzal také utajované vojenské dokumenty, ke kterým měl z titulu své funkce přístup.

Ve Spojených státech Šejna pracoval do roku 1976 pro CIA jako analytik a později pro DIA. Existuje-li nějaký „spor o Šejnu“, pak se zřejmě týká právě výkladu jeho tvrzení, se kterými během svého vytěžování přišel. Kromě toho, že je zpracoval v několika svých

textech Joseph Douglass, vyšly v roce 1982 také Šejnovy paměti pod názvem *We Will Bury You*. Šejna v nich kromě řady vcelku věrohodných podrobností ze zákulisí režimu Antonína Novotného uvádí také řadu tvrzení. Například že byl už delší dobu před zadržením americké špionážní lodi *Pueblo* v Pacifiku informován Sověty o přípravě takové akce, že Sověti postupují podle údajného „dlouhodobého strategického plánu“ na světové vítězství komunismu, atd.

Zřejmě nejvážnějším a nejdiskutovanějším je jeho tvrzení o československé účasti na pokusech s americkými zajatci v Koreji a ve Vietnamu. Naposledy jej opakoval při slyšení před senátním podvýborem nedlouho před svou smrtí. Vzhledem k tomu, že se ověřování těchto tvrzení věnoval důkladněji Úřad pro dokumentaci a vyšetřování, předal bych teď na tomto místě slovo Prokopu Tomkovi a požádal ho, aby nám přiblížil, k jakým závěrům ÚDV v této věci došel.

Karel Sieber

 tisk

Vaše reakce...

zpět

Jan Šejna

Z obsahu lednového čísla 2003...

Lednové číslo PWSV (2003)

Několik poznámek k procesu s Lászlóem Rajkem

O kultu osobnosti a jeho důsledcích

Americká ideologie

Polská dělnická revolta v červnu 1976 pohledem edice dokumentů Instytutu Pamięci Narodowej

Sborníky Securitas Imperii

"Svátek na naší ulici."

Stručná biografie generála Jana Šejny